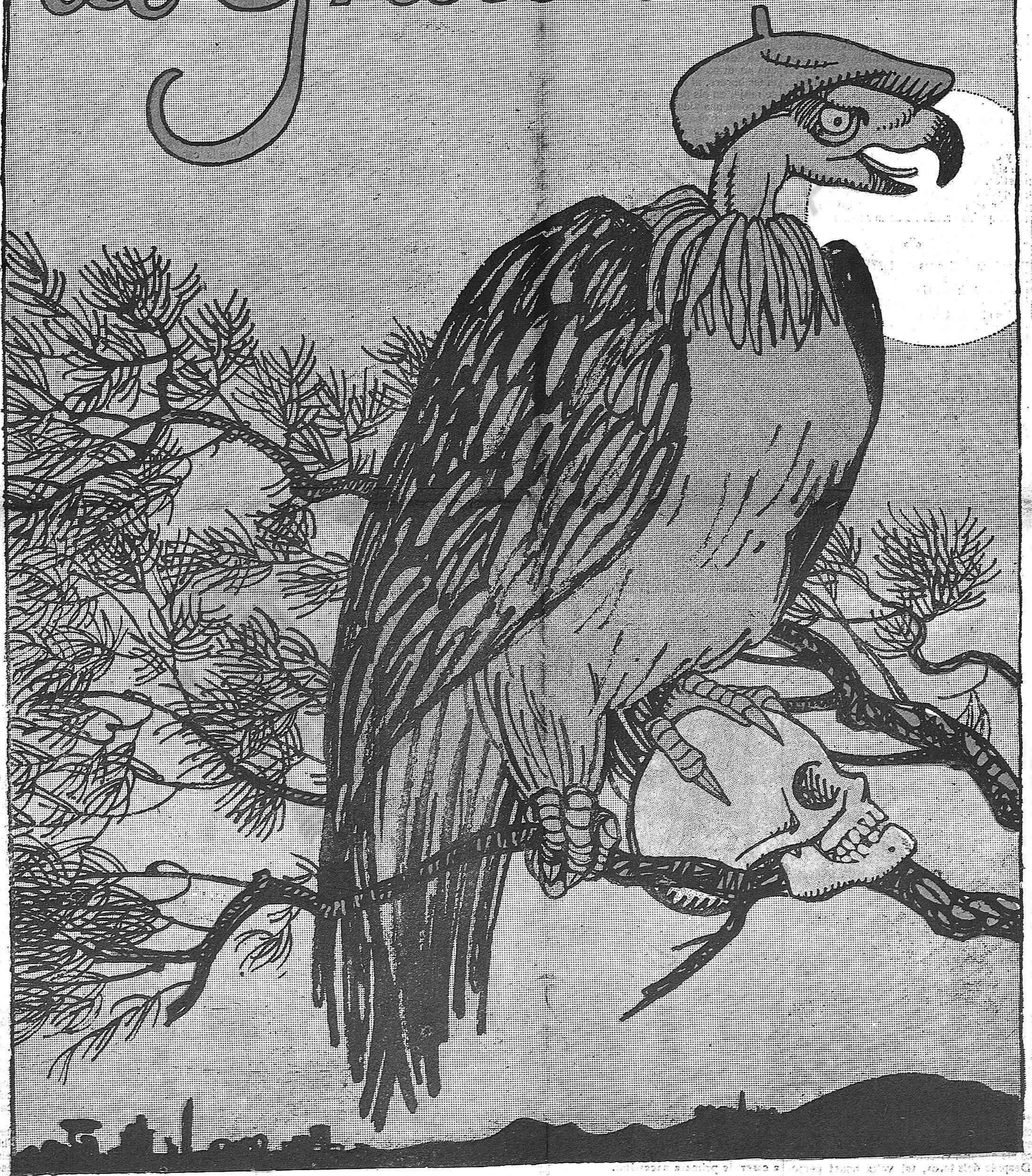

0/38

La Campana de Gracia

apa.

NOSTRA CORONA

ESTEM en plena matansa. La sort que'l cor humà es un cor que no se sobresalta, no més quan els ulls li trasmeten les sensacions. Per això la gent diu «Lo que'ls ulls no veuen, el cor no sent».

Així, els horrors de les guerres, quan són llunyanes, tenen solament, pera nosaltres, una importància anecdòtica. El sentiment que'ns produeixen està en raó directa a la distància.

Lo dels Balkans es un afer que'ns distreu y dona amenitat als diaris, yestic segur de que, si la batassa s'interrompés de sobte, a molts els hi produiria l'efecte d'una estafada. Els partidaris dels serbis, bulgars, grecs y montenegrins, s'amaren d'una gran y honesta joia, cada cop que troben, en la secció telegràfica, que'ls turcs han sigut delmats y que les baixes superen a les dels seus enemics.

—¡Fort!—Es l'expressió concisa que's pronuncia quotidianament, sense cap mena d'emoció. Els que simpatitzen ab els fills de Mahoma exclamarien lo mateix, ab idéntica alegria, el jorn que la sort capritxosa tingués una virada.

Si algú ens prediqués que uns y altres són semblants nostres y que pera la pietat y l'altruisme no hi valen fronteres ni kilòmetres, nosaltres convindriem en que té raó; però seguiríem pensant que, ja que hi ha d'haver sang y carnatge, val més que la sang y el carnatge siguin, precisament, dels que'ns són més antipàtics. Y el greu de l'esperit, aquet sentiment que'ns pertorba quan la fatalitat ens dona a escullir entre dues malvestats, no seria pas tan fort que'ns privés de dormir una sola hora:

Pera homenatjar als morts, aquest any, convindria que reflexionéssim un quart en la tragèdia dels Balkans. Un quart tan sols, un quart esforçant nos en apropar, ab l'imaginació, fins posarles al costat mateix de casa; les escènes de selvatgeria, de destrucció y de crudeltat que allà en l'orient se realitzen nit y dia.

Aleshores, tal volta, sentiríem l'esgarrifansa que ara no sentim, la preciosa esgarrifansa, base del nostre coratge, pera anatematitzar en absolut els procediments guerrers com a medi de difimir els plets.

Quan un pensa que'ls jutges, les lleis, els tribunals y demés organismes dedicats a imposar la raó, no serveixen pera fer justícia, y que l'erro apareix allí ont sols deuria apareixer la veritat, veu clarament lo trist que resulta confiar en la violència, en les armes y en els diners, lo que no pot resoldre l'enteniment.

Pera justificar la temeritat dels pobles que's llensen a matar y a morir, ha sigut precis tota una filosofia d'exaltació moral. El patriotisme, l'honor, la gloria y l'immortalitat, són valors sense'ls quals els que esgrimeixen armes no tindrien virior pera esgrimirles.

El poble deuria anar matant, lentament y raonadament, tot allò que fos propici a insensibilitzarlo enfront d'un carnatge, acostumatse a sentir d'aprop, com si estigués baix el poder de la seva mirada, les grans convulsions que ensangnen la terra.

Enviem la nostra corona de petites reflexions als difunts, víctimes d'aqueixa nova guerra que posa sobre la vella Europa, després de tants anys de civilització, una taca de barbarie.

Que'ls homes pietosos sapiguén agermanarse pera imposar la pau; ja que'ls Estats se declaren impotents pera una obra tan magna.

X. X.

El pobre Don Joan

Don Joan Tenorio es un mort que ressucita a l'arribar el dia de Difunts. Com dels que jauen en les criptes y en els fossars, ningú se'n recorda d'ell durant l'any, fins que entrem en les vigílies del

Novembre. Quan les neotafies y les floristes preparen les corones de pensaments y de miotosis, pels escenaris se remouen la capa llampanta de Don Joan, l'habit negre del Comendador y les blancors immaculades de donya Agnès. Així ve passant, d'ensà que an aquet actor altissonant y romàntic, que's digué Pere Delgado, se li va ocórrer interpretar el drama d'en Zorrilla, en les jornades que l'Església dedica als que han viscut.

Després dels toros, tal volta aquet perso-

natge, fanfarró y romancer, es l'aglutinant més tangible de la deslligada nació espanyola; que si's pot dir que Espanya constitueix un rosari de regions antagòniques, acordonades per una qua de torero, també's pot assegurar que l'espasa del lleó sevillà enganxa les regions més que la llengua oficial y els codis comuns. Don Joan, com el Gallo, ha esdevingut una forsa d'unitat nacional. Tots dos són sevillans, arrosseguen les multituds delirants; y la capa de Don Joan, com la del Gallo, si's poguessin issar en un pal, podrien servir magníficament d'estandarts nacionals. Jo crec que'ls lleigladors haurien de recullir aquets dos enormes amors espanyols, y posar sota la protecció de la llei de jurisdiccions a Don Joan y a don Rafel, al Tenorio y al Gallo.

Tal volta la voga del Tenorio respongui a quelcom més que a esser un heroe representatiu de les qualitats de la rassa: el matonisme, l'irreverència, l'esperit de revolta contra la llei, l'orgull del sexe, el «perquè'm dona la gana»... Aquets no són sentiments catalans, y bé se l'estimen a Catalunya el Don Joan. Y es que aquet no obté el seu exit entre'ls artistes, ni els obrers, ni la gent «chic», sinó en la classe mitja, en els petits burgesos. El bon burges que porta una vida monòtona, vegetativa, sense incidents, troba en les gestes de l'heroe d'en Zorrilla una manera d'escapar, una vegada a l'any, al seu viure apagat, atribuintse, imaginariament, aquelles aventures. Cap impossibilitat ideal. l'en priva. Els fets de Don Joan són els de qualsevol vulgaritat poca-vergonya. No hi ha ni franquesa, ni poesia, y el pobre burgeset pot, ab tota facilitat, imaginar que les glories d'amor y de sang del gran calavera, són les seves propies glories, perquè se sent ab capacitat pera realisarles. ¡Ah, si'la necessitat de guanyarse la vida no'l fermés a la botiga o a l'escriptori! Y així, l'endemà de Tots Sants, finida la digestió dels panallets, s'entorna a rodar la sinia del trafec diari, satisfet d'haver frèncat per un moment la frisor aclaparadora ab les emocions de les aventures tenoriesques.

Però el pobre Don Joan representa quelcom més que'ls vicis de la rassa y una forsa patriòtica. Don Joan hauria d'esser condecorat ab la creu de beneficència. Ell serveix pera desempenyar la roba d'hivern o ferne de nova; ell atipa per uns dies a la farandola miseriosa; ell, durant set dies, es manna que cau en les llars de la pobre comiqueria, que pot agafar de la seva bossa unes quantes d'aquelles monedes que fa dringar en la finestra de la bella «Lucia». No hi ha vila, poble, ni logaret ont aquets dies no hi arribi una companyia que fa un «bolo»

sense altre equipatge que unes calses de seda, unes capes y unes espases, al cap; ben sabuts de memoria els versos immortals, y un exemplar brut y greixós del drama. Si troben teatre, millor; si no n'hi ha, se busca una sala o un corral y s'hi declama, que ab bona veu y un fort dringar d'acers ja n'hi ha prou pera que, al sortir, vells y joves, mirin al cel y declamin, sospirant y estafentíols, els versos a la mit hermosa, que tantes vegades han perdut en entremaliadures abominables.

Si, si: en el manec airós de l'espasa de Don Joan existeix un petit corn de l'abundancia. Ell no té l'ànima tan dura com fa veure. Bon cristià, fa caritat y proveeix la taula dels seus turiferaris. Paga bé al que li fa l'anunci y en les cases dels comics es un «corrido» generós que no li ve d'un diuro, si se li sab fer cantar en aquestes diades.

Per això ja no'ns commou tant, perquè sabem que la major part de les vegades, sota les sedes gastades hi ha una camisa bruta, y acabada la funció, passaria el capell emplomat entre'l public, aveiam si el banquet del quart acte el podia pagar a la sortida, convidant de veres al Comendador.

PARADOX

LA VISIÓ DEL PRESID

l'haurà, dins la normalitat de la nostra vida social, espectacle més realment dantesque que'l d'un presidi? Nosaltres ens hem creat una mena d'inferrn real, o, més propiament, de purgatori, pera que'ls miserables del món sien els nostres redemptors y paguin per l'immensa culpa colectiva. Per això la visita a una d'aqueixes penitenciaris es la diada de proba d'un temperament humà: el qui no vibri de vera compassió, de sa y regenerador sentimentalisme, dins el pati dels forçats; el qui no senti en el front la roentor del ferro de la marca, com a participació humana y

expiatoria en la comunal deshonra, es indigne de que'ls miserables el redimeixin, com a bocs emissors del remat dels homes, com a crucificats que assumeixen, no ja la pena, sinó la deshonra, y vesten l'infamia de l'uniforme presidari com una túnica de víctimes...

Confortat ab aquet vi de l'ànima, entrava jo en el presidi del castell de Sant Ferran, a Figueres, lloc que ja comensa a tenir la seva anomenada de sinistra llegenda, com els castells maleits de totes les èpoques, habitats per espectres...

Figureuvos un pati espaiós, rodejat de casamates. Y al mitg, divagant, centenars de presos que us saluden cortesament y semblen escorcollar en la vostra visita una impossible esperança de llibertat. Es el mostriari del crim, l'hospital de les llutzeries de l'ànima, el jardí d'una flora monstruosa. Sembla que la guardiana invisible d'aqueix lloc us fassi els honors, demanantvos, com me demanà un dia la musa invisible d'un hospital, jardí de les flors de malaltia: «¿Quin bell exemplar vols? ¿Vols una flor d'assassinat nocturn, rojor sobre petals negres? ¿Vols una flor de bell homicidi passional, vermellor sobre petals blancs, com a pits de femella? ¿Vols una flor de venjansa, taques purpuries sobre blau de cel, emblema de pler diví? ¿Vols la planta rústica del bandoleratge, verdor fosca, crescuda en el recó dels camins? ¿Vols el clavell de l'atracador, clavell obert sobre'ls cabells mateixos de la teva ciutat? ¿Vols el pensament del matricidi, de fosques vellutors, o el crisantem escabellat del crim sadic, o la groga passionera del degenerat, o la rosa de cent fulles del boig epileptic?»

...Una nau de treball, els obradors de la casa: els uns treballen l'esparg; els altres feinegen en la fusteria. Un company de visita va dientme, a cau d'orella, el nom d'alguns criminals famosos, retrobats en aquella relativa pau, desde la memoria que'm deixaren en la narració de l'hora del crim y de l'hora del judici. Sobtadament m'adono de que'ls presos pronuncien el meu nom, de manera que jo'ls senti, que jo sapiga que m'han conegut. ¿Per quina misteriosa coincidència hauran pogut anomenarme? ¿Quin atzar els ha permès posar un nom sobre la meua fisonomia, que mai havien vist? ¿Es que han sentit en el visitant un home que'ls visitava en esperit de germanor compassiva, no com a curios de veure les feres en la gavia del jardí zoològic, sinó com a partícep de llur dolor y anyoradis de llur doble rescat corporal y anímic? ¿Hauran sentit, en la duresa de llur cor, el retop esperitual de la meua simpatia inexhausta, com un trucar a les portes de la tancada compassió?—A un moment, el company me senyala un pres, desnerit, baix, que treballa d'ebanista a un recó del taller, vestit ab una samarreta vermella: «¿Veieu? Aquell es...» (aquí el nom d'un desgraciat, que tal volta vaig contribuir a salvar de la força, pera honra de la meua vida): Naturalment, tot jo he trepidat a l'inesperada notícia. El meu company ignora el perquè; y el pres, que no m'ha vist mai, nota que'l mireu ab insistència... Aleshores algú li insinua el meu nom, tot designantme, y el condemnat, plè d'emoció, acostatse'm humil, tremolós de veu, quasi ab llàgrimes, mormola paraules de gratitud... Li estremo la mà, ab un adeu.— ¡Ah, pobre, pobre! Tu no sabras mai que jo encara't soc més deutor, perquè per tu hauré tingut, una volta en la vida, conciencia de la propia bondat... Tu no sabras mai que, si hi hagués cel, jo'm presentaria a la justícia divina pronunciant el teu nom, com a sant y senya pera que se m'obris la gran porta, com a rescat de les meves culpes, y't deuria la salvació, l'eterna llibertat...

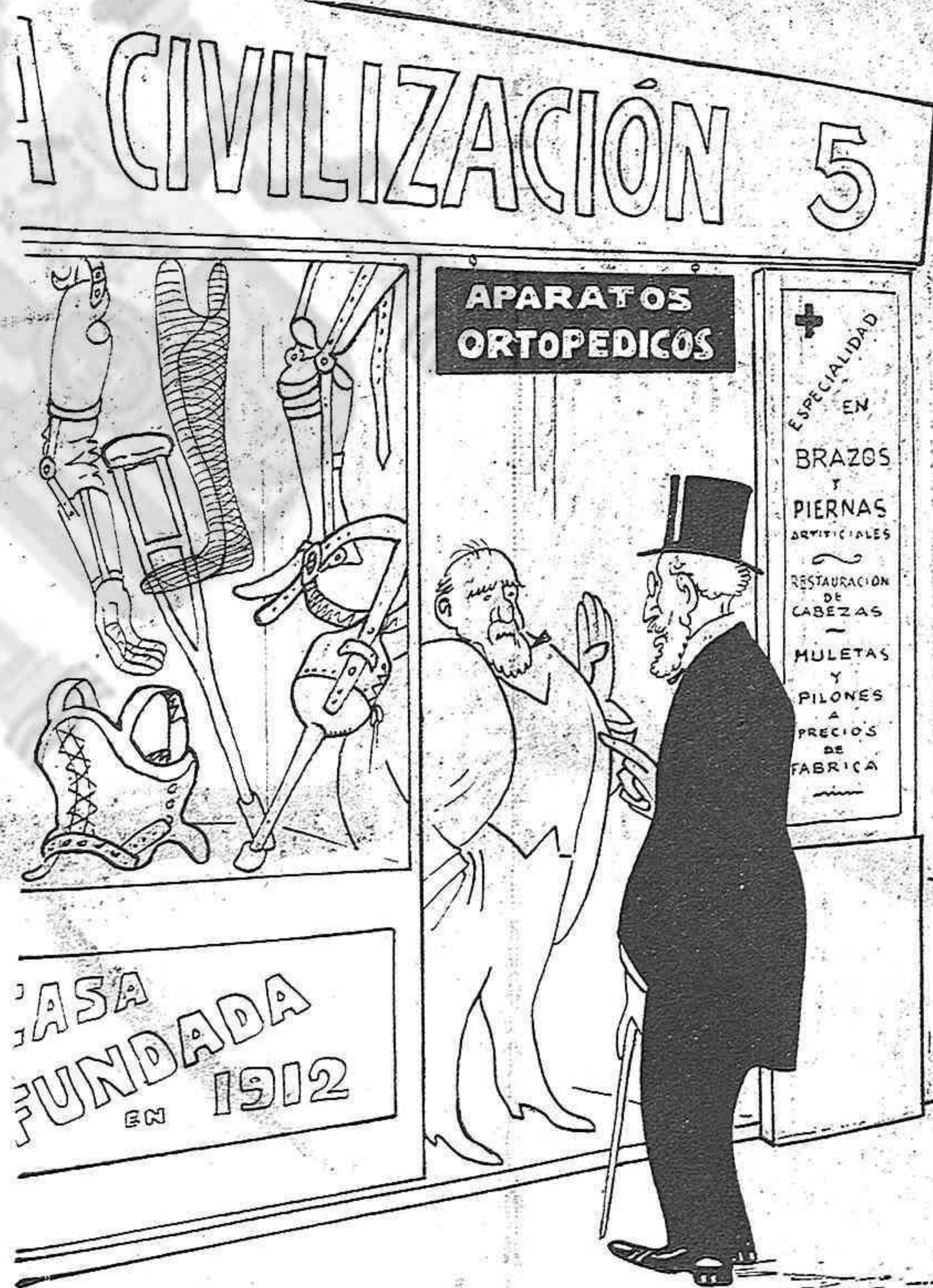
Un empleat del presidi, amable, obsequiós, deferentíssim, ens va acompanyant, Virgili d'aquell infern. «Aquí es l'oratori, aquí el departament de banys, aquí l'escola». A l'escola, entre altres, un nom famós: el Chato de Cucketa, l'home de la crisis abortada; y jo penso, davant d'aquella cara pagesívola, que aquells ulls varen reflectir els ciris de la capella y la visió de la propra y horrible mort...

«¿Veieu aquell altre? Es un dels de la setmana tràgica». Ens hi acostem, l'encoratgem a l'esperansa, pronunciem el mot «amnistia», somriem significativament a la joventut d'aqueix pres, qui destaca la seva cara de condemnat polític entre la vulgaritat o l'horror dels rematats vulgars.

A la nostra vora, no sé per quin atzar de la conversa, l'empleat ha dit: Mamet Casanova. ¿Recordeu? Es el darrer gran bandejat espanyol, terror dels camps de Galicia y admiració, al mateix temps, de camperols y camperols. Es l'heroe de romans plebeu, un Cid de decadencia, fracturador de clausures, home de llegenda. Aquí el teniu: petit, dur, rabassut, carregat d'espalltes, ab una inflor de les paròtides que'l desfigura. Y jo m'imaginava l'aparició d'aqueixa ombra despietada a un revolt de camí, en els dies de les seves algarades...

Es l'hora del ranxo. Grans calderes fumjants són posades en linia; els cullerots s'hi sumergeixen, ab moviment ritmic; desfilen els presos. Testes pelades, cares atuídes per l'es-

Ofici en alsa

PIRACI

—¿T'has fet ortopedic?... ¿Y creus que't marxarà bé aquet negoci?

—Home, no ho sé; lo que crec es que ara, ab això de les guerres, aquets articles passen a esser de primera necessitat.

tulticia originaria, per la miseria de cos y esperit, per l'embrutiment de la reclusió, aqueixa trinitat de furies torturadores. Alguns presidaris han improvisat un café, a un angle. Y entorn dels patis, per les portes de les casamates, guaiten els dormitoris, ont a la nit, en la castedat forsova d'aquell remat de mascles humans, se desencadenen les abominacions bíbliques y's desperta en molts reclosos la monstruosa y desconeguda feminitat que portaven en potencia, una feminitat que es objecte d'impurs conuvis, de fastigoses passions, idilis horribles d'aquell lloc.—Y més enllà, en les celdes de castic, s'endeuina la represió de les represions, l'empresonament dels que ja estan presos...

Sortim. La doble porta gira pesadament. ¡Libertat! Quan, després de travessar l'amplíssima Plassa d'Armes del Castell, el pont llevadís y el reducte exterior, arribem a la porta forana, la visió magnífica de l'Empordà s'extén a la nostra vista, desde'l Canigó nevad fins a la badia de Roses, sota un cel puríssim. ¡Libertat! Y pensem en l'emoció punyenta del llicenciat de presidi que, tot sortint de la fortalesa, contempli sota'l sol, a sos peus, aquell món ont retorna; aquell món, ont arriba marcat d'infamia, prompte tal vegada an el novell crim, per impuls dels desprecis, amaran el seu pa de llibertat ab la fel de la deshonra...

GABRIEL ALOMAR

La veu d'un mort

La nostra festa anyal n'es arribada, que'l Temps al Calendari als Morts va inscriure; com va marcar pels Vius, ¡oh poble lliure!, el dia d'Ignocents, típica diada.

A espatlles de la vostra carcanada nosaltres ens hi fem un tip de riure, al veure com penqueu, tan sols per viure, y, esclaus del trafec, sueu la cansalada.

¡Babaus, més que babaus! Podeu ben creure, que llàstima y pietat ens feu, al veure, que ab tanta bona fè us desfeu d'un ciri.

¡Podeu ben presumir d'intel·ligència, de modos, de vergonya y de decència, si, vius, ja feu fortor de cementiri!

JOAQUIM MALLEU

MÉS MORTS

No es pas la fiera Parca, que diuen els poetes, o la Seca, que diem nosaltres, la que fa més morts; molts altres, ab molt menys mala fatxa, també'n fabriquen.

Com a prova d'aquesta afirmació nostra, podriem citar als botiguers de mal gust, que omplen les seves capses y estanteries de morts; als jugadors descuidats, que fan els morts y deixen que'ls altres els aixequin; els vius, que carreguen el mort als altres, y una pila més de persones que, sense faltar al quint manament, maten l'estona o altres coses igualment inofensives.

No; no volem referirnos an aquets assessins inconcients. Els morts que nosaltres volem afegir a la llista dels mereixedors de corones y oracions, són de més importància.

Algun ha tingut una vida ben agitada. De concepció difícil y de part laboriós, ha vingut al món migrat y sofrint totes les malalties de l'infancia, garrotillo inclusiu. Alletat per la «Lliga», bona dida que ha criat minyons ben grassos, no ha pogut pair aquella mala llet que als altres els va tan bé. Educat entre disputes, ha posat pessim humor, y a l'encarregar-se'n en Canalejas l'ha convertit en un mort definitiu. Vagin unes quantes semprevives, llensades per les nostres mans, a la tomba de les pobres Mancomunitats.

Algun altre ha tingut la mala sort de tots els fills dels empedrats. Nascut de les pedres de les Rambles y criat ab el ranxo dels quartels, va creixer rabiós y adust. També podem contar-lo entre'ls morts inventats, però es un mort que'ns hem carregat els periodistes y ens dona cada disgust que canta el credo. No serem nosaltres qui li portarem flors allà ont jau. Si fossin pedres pera enterrarlo ben fondo...

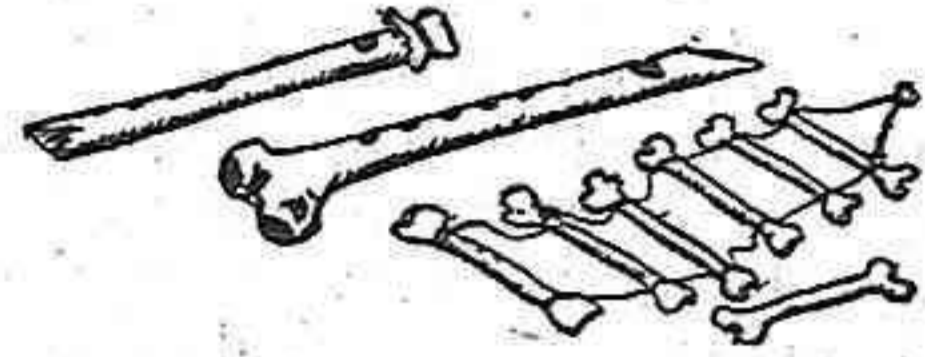
En Villanueva n'acaba de fabricar un altre, de mort. Aquesta Llei de Ferrocarrils, que ha nascut d'unes raons, però que tingué prenyat de burra, perquè ja feia més d'un any que covava en aquell ventre governamental, plè de tan males

intencions. Afortunadament, an aquet mort ens sembla que ja podem dirli el parenostre definitiu.

Diguem quatre oracions o quatre renecs en recordansa de tants altres morts per les Gacetas o per les imaginacions ministerials, Llei d'Associacions, nous pressupostos, tractat ab Fransa y demés morts que tantes llàgrimes han de costarnos, y passem de llarg davant del gran mort, del que pesa desde tants sigles sobre les nostres espatlles y que no volem anomenar, perquè no tenim ganes de que'ls vius, en nom del mort, ens emboliquin en papers sellats.

¡Pau a tots y pau als paus espanyols que'ls sofrim!

JEPH DE JESPU

La Guerra protectora de la Mort

(Pensaments de gent cèlebre)

El que mata a una sola persona es tingut com un criminal. Però mateu milers y milers d'hommes, inondeu la terra de sang, infecteu els rius de cadavres, y us tindran per un heroe o per un Déu.

LACTANCE

Se castiguen els crims que cometen els particulars. Y què's dirà de les guerres, d'aqueixos crims que anomenen gloriosos, perquè tenen el dò de destruir nacions enteres?

La febre de conquesta es una follia; els conqueridors són flagells més funestos a l'humanitat que'ls diluvis y els terratremols.

SÈNECA

Quan es qüestió de jutjar si es necessari emprendre una guerra y matar, en conseqüència, molts homes, es sempre un home sol qui jutja y, encara, interessat.

PASCAL

La guerra es de tots els sigles. En tot temps se l'ha vista omplir el món de viudes y d'orfens.

Per un tros de terra més o menys, els homes han convingut entre ells que hi hà una imprescindible necessitat de robarse y escanyarse els uns als altres. Y, pera ferho més enginyosament y ab més seguretat, han inventat unes regles que'n diuhien art militar.

LA BRUYÈRE

La guerra es maleida de Déu y dels homes que's veuen obligats a ferla y que senten per ella un secret horror. Veritat es que la terra no es àvida de sang, sinó que demana tan sols pera ella'l sol esplendent y l'aigua benfactorsa.

ALFRED DE VIGNY

L'inscripció «Pau perpetua» no pot col·locarse sinó a la porta dels cementiris.

LEIBNIZ

Quan un monarca vol la guerra, la comensa molt senzillament. Crida a un home de lleis, li encarrega que demostrí al poble, A per B, que la raó està del seu costat... y ja està.

FREDERIC II

El nombre de víctimes de la guerra, en el sigle passat solament, arribà a trenta milions d'hommes. Si aquets martres de la doctrina del món haguessin refusat el deure de seguir aqueixa doctrina del món, haurien evitat el sofriment y la mort.

TOLSTOI

Pera "El Diluvio"

Es curiosíssim lo que passa ab el corresponsal d'El Diluvio a Girona. Aquet senyor, en lloc de fer informació, sosté polèmiques. La corresponsalia li serveix pera defensar les seves aficions particulars de desvagat patrioter. Això seria passador com una debilitat humana, si no resultés d'un quixotisme extemporani en el temps de cultura y de progrés que estem travessant. Fa alguns mesos, aquell senyor corresponsal amensava ab la llei de jurisdiccions a un estimat col·laborador de L'Esquella, ab motiu d'una senzilla alusió al batalló infantil d'aquella ciutat, y aquesta setmana les emprèn, per igual motiu, contra un altre col·laborador de La Publicidad y contra El Autonomista, de Girona, un y altre republicans. Y ho fa ab una marcialitat despectiva, perfectament característica, que'ns revela la seva professió. No'ns extranya, per lo tant, que obri aixís ni que digui lo que diu; lo que'ns extranya es que El Diluvio consentí en servirli de tro-

La Diplomacia Europea en 1912

—Senyora meva, tinc molt gust en saludarla...

—Vaja, ja pot estar content, que aquest any he treballat molt pera vostè.

(De Pasquino)

na y que no s'avergonyeixi d'insertar paraules y conceptes del repetit corresponsal, que pugnen ab les idees de llibertat, federalisme y democracia, que'l colega barceloní diu sustentar.

Si fos possible que'l puntonorós jefe de l'exèrcit que capitaneja el batalló infantil, sigués alhora corresponsal d'un diari mitg revolucionari, ho comprendriem tot, tot, menys la conducta del diari del carrer d'Escudillers y la dels republicans gironins que segueixen llegintlo.

UN GIRONI

LA DARRERA VAGA

En Joan Bonnoi era un jove que, vivint del seu treball, atendre tot just podia les seves necessitats. Va probar distints oficis, ab l'intent de millorar la seva situació misera, sense conseguirho mai. Un dia, trobant injusta l'organització social, de lo que li pertocava reclamà sols una part. Ell no volia automòbils, querides, rendes ni bancs, com tenen alguns que's deien amics seus, no fa molts anys. Ell ab poc s'aconsolava: lo just pera anar menjant; per' poguè estrenar, quan menos, un vestit cada dos anys; per fumà, ab certa prudència, paquets de l'estanc; per portà, el diumenge, botes y camisa ab coll planxat; per buscar-se per companya una noia del seu bras, casarshi del modo licit que resultés menos car, manteni an ella y als nanos que'l cel els volgues donar, y, tot això, conseguirho ab son esforç personal, com a fruit d'un treball digne y un procediment honrat. Per' lograr això, que sembla la cosa més natural, el menor goig de la vida que un home pot desitjar, en Bonnoi sostingué lluites freqüents ab el capital; va tenir de barallarse fins ab els propis companys, y, aquí caic, aquí m'aixeco, seguia sempre endavant, fins que, perdudes les forses, revellit, feble, malalt, un dia, al fort d'una vaga, reb una ordre terminant de que reprengui la feina si no vol ser fusellat. Riu en Joan, veient que l'ordre ve d'un govern liberal, y ab gust, abans de complir-la, va fer el darrer badall. ¿Rebeldia?—¡No! ¡Miseria! Va morir-se, no se sab del cert si sigué de fastig, de rabia o de desengany; però fet es que va morir-se, com moren tots els mortals.

Veiam, ara, si la vaga darrera del pobre Joan serà declarada il·lícita pels que no han treballat mai.

VERDUM

LS estudiants s'han declarat en vaga. De la vaga d'estudiants n'ha resultat agredit el director de l'Escola de Comers; esbossinats els vidres de l'edifici, y romputs, més tard, els reixats de ferro que tancaven les portes de l'Hospital Clinic.

Ni un agent de l'autoritat ha destorbat l'acció cultural dels estudiants. El mateix Governador, el senyor Anido, ha declarat que no tenia importància.

Aquí, tot lo que molesti als pobres milionaris o amenassi la platzeria dels governants, res té importància.

Si els ferroviaris haguessin realitzat una tercera part dels desmans estudiantils, les tropes haurien sigut llensades al carrer.

¿Aont són els brassals vermells pera aquets sabis futurs?

¡Y com contrasta la manera de procedir dels nostres proletaris ab la dels que demà tenen d'esser guardioles de sabiduria, sensatesa y austeritat!

En el número corresponent al 30 d'Octubre, de *Las Noticias*, el senyor Max, paradoxista quotidià de nostre confrare, se llueix ab un comentari sobre la mort del butxi de Barcelona. Y retallem aquest *inciso*, com a model de soltura en el dialeg y per l'evident disposició que revela son autor a conrear la nostra secció de «Trenca-cloques»:

—¿Quien eres tú? bien lo sé yo; pero me preguntarán quien es tu padre.

—¡Mi padre!

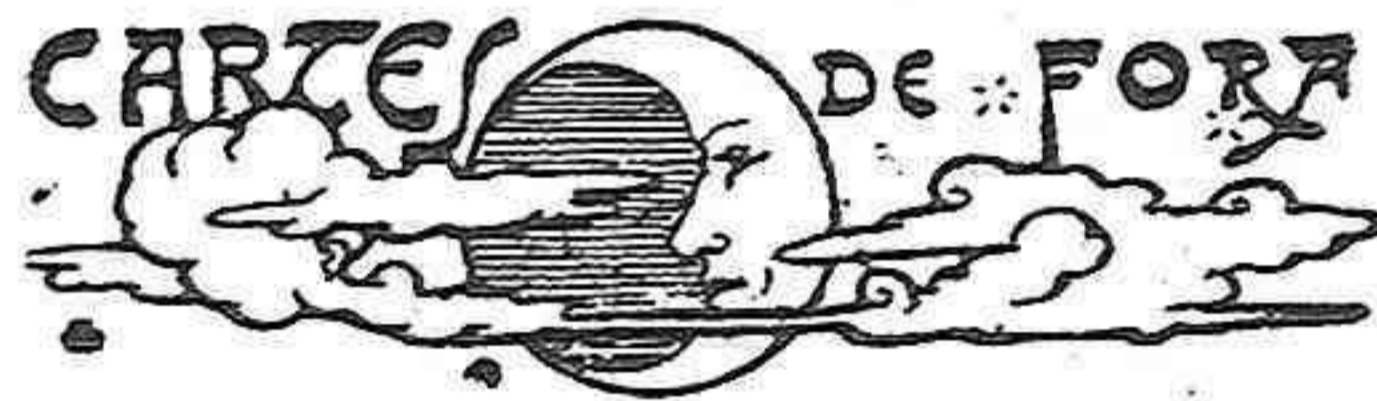
—¿Tú padre...?

—¡Mi padre! ¿Mi padre? Verás, es... es el ejecutor... el eje... cu... tor... de... de la jus... ti... cia.

De «fugues de vocals», més complicades, n'hem proposades algunes als nostres llegidors; de més ximplas, seria difícil trobarne una en els anys de la fugologia europea y americana.

Si voleu, amics llegidors, un formidable argument contra la pena de mort, llegiu l'història del butxi Nicomedes Méndez, que inserta *La Publicidad*, edició del dimars, ab motiu de la mort del tragic personatge. An en Nicomedes Méndez se li han suicidat un fill y una filla, avergonyits, sens dubte, del nom que duien y del llegat d'animositat pública a que'ls condemnava.

Heusaquí com, si les raons de sentiment no són prou fortes pera convencer de la necessitat de la supressió de la pena capital, ho seran evidentment pera la supressió del carrec de butxi. Y si no hi havia qui matés als condemnats a mort, els condemnats viurien. Això és tan lògic, per lo menys, com la cèlebre frase d'Alfons Karr.

Abdera, 27 d'Octubre

El Rector y demés corbs que, per desgracia de tots, encara dominen en aquest poble, tindran un disgust al llegir aquesta carta. Ells que s'havien inventat l'història de que tenien comprats als redactors de LA CAMPANA DE GRACIA, se trobaran xasquejats al veure que aquest antig setmanari està y estarà sempre al costat de tots els bons republicans, pera ajudarlos a foragitar, d'aquet y d'altres pobles, l'odiós clericalisme, que comet les infamies que algun dia explicarem.

¡Merlòts! Ara ja esteu avisats. A la primera que feu, ¡clatlallada!

Molins de Rei, 28 d'Octubre

An aquesta hermosa vila hi hà quatre carlinots que sembla que vulguin treure'l nas. Ara estan treballant pera organisar un centre carlista, y, pera poder arribar a terme el seu descabellat projecte, estan conquistant la quitxalla de 14 a 15 anys. ¡Naturalment, com que veuen que ab els quatre gats que ells compten no podrien arribar a organisar res! Val a dir, per això, que han tingut molt mala pensada en preparar un acte semblant a entrada d'hivern, perauè, si no hi van molt ben embolicats, hi podran agafar uns grans encostipats.

¡Poble de Molins de Rei! Quan vingui aquesta mala gent a voler-te conquistar, que te'ls sàpigues treure del davant, fentlos recordar els crims de Sant Feliu y de Grallers.

Cascalls y semprevives

—¿Veus?... Aquet que aquí descansa, tan pansit y llagrimós, es en Moret.

—¡Ah, macatxo!

¿Es dir que es mort?

—Com si ho fos.

¡Senyor, tingueunos pietat, perquè això quasi no es viure!...

Per comens, feste un bon tip de castanyes exquisites, regades discretament ab vi ranci, Mumm o Viuda; després, ves al Poble Nou y, ab posat ben trist, dedica la corona de costum als difunts de la familia; després, corre al Principal y encanta't ab la poesia que del *Tenorio's* desprèn, y feste un panxó de riure ab els xistos del criat y les mueques de la Brígida.

No, Senyor, no, exagerem; la tasca es irresistible.

L'home que ho es de debò, no s'entén pas, aquets dies.

Xano xano, ab tota calma, el sepulterer fa un sot: es un sot d'un pam de fondo y ample y llarg a proporció.

—Sepulterer: ¿voleu dirme per què servirà aquest sot?

—Per' enterrarhi el decoro dels politics espanyols.

—El feu molt petit, me sembla.

—No temeu; ja n'hi haurà prou.

La llei de jurisdiccions es un cadavre admirable. Tothom sab que va morir tan prompte com va aplicarse; quatre vegades cada any la donem per sepultada; però, morta y tot, segueix fent soroll y bellugantse, y, al volerla anà a enterrar, ens enterra ella a nosaltres.

En un poble, qual nom callo pera evitar-me entrebancs, van construí una gran tomba d'alabastre y marbre blanc, ab l'intenció de guardarhi els restes dels ciutadans que, després d'esser ministres, morissin sense deixar a sa familia altra herencia que un nom pur y immaculat.

Fa ja molts anys que està feta, y, això es lo graciós del cas, ¿creurieu que la tal tomba encara no ha servit mai?

—Aquí descansa un caudillo.
—¿Aont descansa? Veïam.
—En un banc. ¿Pot desitjarse res millor, per' descansar?

Ah! m van ensenyà una gran corona que avui haurà marxat cap a Madrid: està feta de fulles de col verda y quatre pensaments d'un morat trist. Y en un brassal vermell, que fa de cinta, s'hi veu una inscripció que diu aixís: «A la formalitat d'en Canalejas, el ram de carrilaires, agrait».

C. GUMA

Un fragment sobre religió

DEL BARÓ D'HOLBACH

PARLANT ab enteresa y bona fè, no pot pas dirse que Jesús y els jueus tinguessin cap dogma.

«Feu lo que disposa la llei», aquesta y no cap altre era tota la seva teologia.

«Si sou leprosos, ensenyen les vostres tristes y repugnants miseries als sacerdots.»

«Si malaits, aneu ab carretó de basseta, no us descuideu pas de dur un bastó ferrat y tapau els vostres excrements.»

«Si malpenseu de la vostra dona, no surtiu de casa ni el dissabte, y feuli beure la mala beguda de la gelosia.»

«Porteu al temple forces donatius, quant més millor.»

«Mengeu anyell ab enciam en el mes de Nisan, tenint els peus dintre de sabates, portant bastó a la mà, faixa als ronyons; y mengeu depressa, depressa.» (Vaja, ¡un excés d'urbanitat!)

Aquets són els dogmes, aquets els sermons teologics y pràctiques que feia Jesús durant la seva vida.

Nosaltres no fem res de lo que ell ha predicat, com tampoc ens ha dit res de lo que creiem.

Tampoc ens diu en cap lloc dels evangelis: «Vinc a morir entre'ls homes pera arrencar de soca-arrel el pecat original; la meua mare es verge; jo soc consubstancial a Déu, y entre ell y jo y el colom formem tres persones; gosó, per ma part, de dues naturaleses y dues voluntats y no soc més que una sola persona; no soc paternitat, y ab tot y això soc el mateix Déu Pare: soc ell y no ho soc, (¿en què quedem?); la segona persona vindrà un dia del pare—segons els grecs—y del pare y el fill—segons els llatins;—tot l'univers nascut es condemnat y la meua mare també; ab tot, la meua mare es mare de Déu.» (Aixís, si la mare de Déu es condemnada, si la mare de Déu es del pecat, Déu es fill del pecat!... Mes ¿per què es al cel la mare de Déu?... Si es condemnada no es redimida, y si no es redimida ha de fer el xup xup a la caldera d'en Pere Botero. Sospito que'l dia que a l'Església li convingui dir que Jesús està cremant de viu en viu a l'infern, no tindrà pèls a la llengua.)

Tampoc ha dit Jesús: «Us mano que poseu tot el meu cos sencer a dintre d'un trosset de pa (millor dit, ¡dintre de dues fulletes rodones, xiques xiques, d'hostia!...) tot sencer, tot, ab unghes y cabells y ab la barba (textual), y us mano també que aboqueu la meua sang dintre una copa de vi.—(¿De vi, justament? Si fos d'aigua, menos mal, aclariria la consciencia dels capellans, y cada consagració fora un miracle de colorit, patent, manifest, que tothom podria contemplar. D'això n'esdevindrien moltes conversions y l'Església hi guanyaria. Mes ¡ai! els capellans esmorzen fort y l'aigua, ¡ja ho diu la dita, que fa granotes! Fora un pecat contra digestió.)—De manera que vententse el vi y menjantse el pa quedi tot desvanescut; recordeu-vos que hi ha set virtuts, quatre cardinals y tres teologals; que no hi ha més que set dolors, com set baptismes, com set pecats capitals, set cels, set angels davant de Déu, set sagraments que són signes visibles de coses invisibles, y set menes de gracies, que corresponen als set brassos del canalobre.» (¿Y per quina raó no afegirhi també que ferse un set als pantalons es sempre lamentable, y segons a quin punt immoral y tot, ja que resulta un pecat d'escondol?)

Res d'això ens ha dit Jesús; ¿què dic?, ¡mai, mai ens ha fet saber quina llei de cosa es la nostra ànima, això es, si ve a ser una substancia o facultat reclosa en certa part fixa y determinada, o be si està escampada per tot el cos; si es preexistent al cos o en quin temps s'introdueix a dintre d'ell. En fi, va darnos tan poquetes nocions, sobre aquet particular, que molts corifeus o caps de colla del cristianisme han dit y propagat per escrit que l'ànima es corporal.

Jesús va parlarne tan poquet de dogmes que les moltes societats cristianes que varen formarse després d'ell tingueren pretext de dividir y de formar cada una la seva ciencia o doctrina particular.—(¡Bufa!... A la cuenta Déu Nostre Senyor, segons aquestes divisions y disparitat de criteri cristià-catòlic, no es més que un aprenent que prova de fer les coses y les deixa sempre a mitg fer, degut a la poca pràctica, amor o sabiduria. El cas de les divergencies y sagnantes lluites cristianes ho comprova. Jesús, l'enviat del cel, fa prèdiques. Mor ajusticiat. Primera planxa: Jesús, si realment era Veritat, tenia de triomfar com triomfen, d'un modo universal, totes les veritats científiques, y més comptant ab l'ajuda de Déu!; els savis no la tenen, aquesta ajuda. ¿Què pot dirse davant d'això? La contesta, un reirà ens la dona: *Més val anar sol que mal acompanyat*. Segona planxa: Mor Jesús, y els seus convertits se divideixen en diferents sectes y escoles teològiques que són motiu pera treure's els ulls els uns als altres, perseguintse rabiosament, martirizantse! ¡Vaia un poder, vaia una virtut, vaia una excelencia de la doctrina!)

Els primers que varen actuar en aquet sentit se batejaren ab el nom de gnostics, es a dir, savis, els quals (per ser massa savis, segurament) se dividiren baix les denominacions de *barbelonites, florianses, febeonites, zachen-ses, códices, borborites, ofrites*, y altres y altres petites sectes.

Aixís l'Església cristiana no ha viscut un sol moment unida, no ho està avui, ni mai ho estarà. Aquesta pretesa unió es del tot impossible, a menos que'ls cristians no siguin bastant savis pera sacrificar els dogmes de la seva invenció a la moral veritable.

Però ¿que es possible que aquets sectaris se fassin savis? (¡Aquesta pregunta del gran baró d'Holbach val totes les pessetes!) Jo lo que puc assegurar, solsament, es que molts d'ells ho són,—(els que se'n surten, ¿veritat, d'Holbach?)—y que tots els dies n'hi han més y més, malgrat els barbres hipòcrites que volen posar sempre la teologia per damunt de la virtut.

«Sigueu virtuós; no fassis mal a ningú; treballa pel be y l'unió de la gent; lluita ab armes de pau y convicció dintre d'aquest objecte: La

naturalesa ens ha dat els pulmons y el ventrell. L'aire no'l fem nosaltres, la Natura ens el dona generosament. Y Ella, que no fa el pa, ni les robes, ni les cases, pera que visquem, també ens dona els medis y s'ofereix tota sencera pera que nosaltres, tots plegats a la una, tota l'humanitat alhora, pugui, valentse del treball, fer viure el ventrell. Donemnos, doncs, els uns als altres l'aliment d'aquest orgue que fa viure tot el cos; els uns als altres, generosament, perquè si tots els homes treballéssim sense egoismes en aquet sentit, el terrible problema del menjar, lo mateix que'l de tenir roba y casa y alegria, serien resoltos higiènicament, ab fructuós, sense altre treball que'l saludable y suau exercici (una mena de gimnàs productiu) que fan els pulmons en bon estat pera viure, fruint de les dolceses de l'aire!»

Vetaquí un compendi de tota la doctrina, de tota la moral, de la única religió lògica y honorada que hem de professar els homes, ja que es l'alegria del esperit, la salut del cos y la pau veritable dels pobles, doncs l'altra, la ferrenya, l'armada pau dels estats, a res conduceix.

Traduit y comentat per

PEP FRANC

Els pobles balkanics

An en Gabriel Alomar

A guerra dels Balkans ocupa, avui, l'opinió europea. En els darrers dies, les operacions militars han adquirit un interès sensacional pera'l gros public. Hi han hagut grans batalles, assalts y preses de plasses fortes, actes d'heroisme y milers de morts y ferits.

Però no està en això el problema balkanic. La guerra actual, ab tot y la seva trascendencia innegable, no es més que un episodi d'aquet problema. Passarà, com una horrible torrentada de sang y de foc, la guerra encesa en aquets moments. Mes, després de la guerra, com abans d'ella, trobarem en la península dels Balkans un interessantissim y pregon problema de civilització, un cas suggestiu de transformació esperitual.

Aixís, doncs, mentres se parla d'exercits, y de setges, y de baixes, y de fets d'armes, es oportú tractar de la veritable qüestió plantejada, de la qüestió de civilització y de vida nacional, que ha fet esclatar, en l'orient europeu, una nova guerra formidable.

La noble inquietud del meu il·lustre amic Alomar l'ha portat a tractar el fons del problema balkanic, en el seu article *La guerra dels Balkans y la civilització*, publicat en aquestes planes. En Gabriel Alomar se pregunta qui representa en la lluita actual els principis y els interessos de la civilització, quin es el beligerant que té la superioritat moral. Y, després d'un breu examen de la situació dels cinc Estats que ara batalen, arriba a la conclusió que cap d'ells representa la causa civilisadora, que tots romanen en un estadi inferior del progrés humà. Y l'Alomar, potser més ab el cap que ab el cor, se desinteressa dels resultats de la guerra y guaita indiferent la victoria o la desfeta de les dues forces en lluita.

Ens sembla que's comet una deplorable injusticia ab els pobles aliats dels Balkans. En Ramir de Maeztu, en un recent article titolat *La ingratitude de Europa*, sostenia que no era just tirar en cara als pobles balkanics el seu endarreriment, ja que aquet es degut a l'opressió turca. Si la cultura no ha tret florida en la península dels Balkans, es perquè serbis y montenegrins, bulgars y grecs, han sofert durant sigles l'ofegament brutal de la tirania turca. «La manca de cultura—escriu en Maeztu—pot y deu treure's als turcs, que constitueixen la casta governant a Tracia, Albania y Macedonia. Als països esclavitsats no se'ls pot rétreure la manca de cultura. La seva missió històrica consisteix senzillament en alliberarse. Quan s'hagin alliberat, quan la guerra hagi rescatat els dos milions de cristians que encara gemegen a Europa sota'l poder dels turcs, aleshores tindrà dret, el món civilisat, a exigir la cultura als cristians de les terres balkaniques».

El punt de vista de Maeztu es lògic, ferm, impecable. Aixís y tot, es precis dir que, quan

Una escena del «Don Juan»

Canalejas-Tenorio:—No os podéis quejar de mi,
vosotros á quién maté ..
que bastante padecí,
si de buena me libré.

Un sport classic

- No sé perquè'n diuen saltar y parar, d'aquest exercici... ¡Jo salto sempre y no paro mai!

se parla avui de l'incultura dels pobles dels Balkans, se comet un error de fet y una grossa injustícia, que es l'injustícia a la qual ens volem referir. Se podia parlar de l'incultura dels pobles balkanics, dèu o vint anys enrera. Se podien presentar aleshores els bulgars y els serbis com a una trista mostra de gent a l'ensems primitiva y decadent. Avui ja no. Grecia està encara molt enrera. Però la Bulgaria y la Serbia no són pas tal com eren en la passada centuria, no són ja tal com ens havíem acostumat a imaginàrnosles.

En els seus articles *De Vienne a Constantinoplé*, l'eminent escriptor socialista Hubert Lagardelle deia que havia trobat, en la ruta de l'orient, renaixences nacionals insospitades, pobles en plè rejuveniment. L'article dedicat a la Serbia era instructiu, revelador. Aquell petit poble ha despertat a una nova vida, està animat d'un fervent idealisme y ha obert la seva ànima, jove y forta a les grans esperances de l'avenir. En els darrers anys, totes les manifestacions de la seva vida han experimentat una revivalla esplèndida. Actualment existeix a la Serbia una prometedora joventut intel·lectual y artística; l'art y la poesia rebroten ab força; hi ha un lluit estol de poetes, d'escultors, de pintors, alguns dels quals han fet triomfar els seus noms més enllà de les fronteres de la patria. En quant a Bulgaria, una renaixença igual, o potser més potent, se manifesta. Mentrestant, la Turquia jau en la seva incurable esterilitat esperitual. No ha contribuït ab res propi a la civilització, ni va pel camí de contribuirhi. La seva decadència sembla definitiva. Sols com a Estat militar ha assolit prestigi, y encara aquest prestigi està ensorrantse ara de llastimosa manera.

Heus aquí per què nosaltres creiem que, no sols els principis de justícia, sinó també els interessos de la civilització, estan, en la present guerra, de la part dels pobles aliats.

A. ROVIRA Y VIRGILI

CONFESSIONS

A l'instant mateix de comensarse la carniceria an els Balkans, s'aixecà de tots els pobles afiliats a l'Internacional una protesta ferma y unànim.

Sense haverse posat d'acord per endavant, les grans seccions de cada país lliensaren manifestos idèntics en el fons y, molts d'ells, fins redactats en el mateixos termes.

Una volta més, ab universal grandesa, ab emocionant unitat, la part lluminosa dels proletariats de les nacions europees afirma sa voluntat d'oposarse per tots els medis a la guerra amenaçadora.

Els diaris de la burgesia poden afectar desdeny per això que ells nomenen «nostra impotència». En el fons estan plenament convençuts. Ells saben que avui no són més que algunes dotzenes de teorisadors, que prediquen en desert, lliensant al vuid ses veements cridories. Es l'opinió admesa, volguda deliberadament per centenars de mils y de milions d'homes, que's tradueix en les ordres del dia dels mitings que's celebren y estan a punt de celebrarse en tota Europa, en els mots dels oradors, en el text dels manifestos. Y això es lo que'ls fa por. Aquesta força, sempre creixent, del proletariat internacional, aquesta organització que cada dia's perfecciona y s'extén ab l'empenta d'una ona gegantina; y es ab elles que veu que no podran comptar aviat.

Sens dubte a causa del reglament de les dificultats internacionals, els governants no consulten mai als pobles. Segurament es euel despaigs dels homes de finances y dels capitalistes ont s'arregla en aquets moments el destí de les nacions. Però, no es menys cert, els diplomàtics d'avui han de tenir cada dia més en compte lo imponderable, lo que no's mideix, les idees socialistes, que, sens treva, van furgant arreu.

Tant es aixís, que la nostra organització y la nostra acció són les úniques garanties de la pau actual, tan amenaçada en l'Europa Occidental.

Fins avui, els socialistes eren sols a proclamar

aqueixa veritat; mes ara ja trobarem la confessió fins en els llavis dels nostres adversaris cínic o clarividents. ¿En volem un exemple? En un dels darrers butlletins exteriors del *Temps*, M. Tardieu analisa un article molt interessant d'una gran revista alemanya, firmat per M. Ludwig Stein, professor de l'Universitat de Berlín.

En aqueix estudi, M. Stein, cerca les raons per les quals els governs europeus se veuen obligats a mantenir la pau. Y en troba tres:

La primera, es l'interès de l'Europa en defensarse contra possibles assalts d'altres civilitzacions.

La segona, es que, després d'una guerra, hi hauria una tal merma en el jovent, que aviat no restarien, pera'l treball y la producció, pera l'avenir gloriós dels pobles, més que homes vells, febles, invalids y malaltissos.

La tercera, per fi, es la més important. Escoltem a M. Stein: «Es el perill que una guerra europea faria correr a totes les potències d'aumentar els enemics de la societat y provocar an els que, continguts bé o malament en la pau, trobarien en la guerra l'instrument de la revolució».

Heus aquí els mots autorisats y raonables. Si, els governants tenen, per tot arreu y sobre tot a Alemanya y a Fransa, el més gran interès en mantenir la pau, la pau que'ls aconsella el professor alemany. El crit de guerra seria tot seguit contestat pels *enemics de la societat*, que som nosaltres, al crit de «Revolució social!».

Es que'ls burgesos intel·ligents ho entenen com nosaltres mateixos. Es la conformitat més gran, eixida de sa boca, ab l'influència poderosa del socialisme internacional.

Si l'emperador alemany no declara la guerra, es que, per damunt dels *cascos* ab punta dels soldats que formen la seva guardia, veu ell les enormes masses de milions de proletaris, estretament units, amenaçant, cridant ab tota la seva ira, ahir a Moabit, avui a Trepow, demà a tot arreu, apressantse a la lluita social pera quan arribi l'ocasió.

Y, aquesta ocasió, no hi hà dubte que la guerra europea ens la brindaria tot seguit.

Sia com sia, després d'haver fet remarcables les confessions dels adversaris, cal multiplicar nostres esforços y accentuar la nostra acció. En aquest moment, el deure del partit y de totes les organitzacions obreres, es de cridar l'opinió pública a la reflexió y a l'acció. A l'oblit les discussions y les vanes dissidències; tots els obrers de Fransa han d'esser invitats a formar en les manifestacions de grans masses destinades a cridar l'atenció, a fer pressió als governs, a donar una idea, cada dia més esplèndida, de l'importància real y del poder del nostre moviment.

MARCEL CACHIN

(De *L'Humanité*)

R. I. P.

Ja ha acabat de beure caldo, com qualsevol ensopit, y ha mort, estirat al llit, el *tremendo* don Clodoaldo.

Aquell grandíssim pavana que, enfadat al punt de dalt, volia cobrir de sal nostra terra catalana.

Descansi ab tranquil·litat, que no li farem més nosa, per més que, a dintre la llosa, reposi una eternitat.

F. CANA

Lo que es nosaltres, no'l volem

El debat promogut al Congrés a propòsit de la vaga dels carrilaires, ha motivat una defunció en el banc ministerial. Ha mort un ministre, y per més que la baixa no s'hagi notificat oficialment al país, pot donarse a la víctima per difunta y enterrada. La fortor de mort, fassi el Govern lo que vulgui pera ocultarla, se sent ja pels quatre costats d'Espanya.

Es el cadavre el ministre de Foment, conegut en vida pel nom de Villanueva, home fogós y intemperant com pocs n'hi hagin. Els diaris, fins els més adictes a la política canalejista, li han entonat ja'l *gori-gori*. En plena sessió de les Corts, al contestar el grandíós y *incontestable* discurs d'en Pau Iglesias, va tirar el President unes paletades de calcs damunt del cos putrefacte del seu servidor y aliat. Alegremnos del succés y alegremnos de la vaga, que ha servit pera evidenciar les poques llums, la manca, de tacte y discreció que distingiren an en Villanueva. En un poble mitjanament civilisat, un home de les seves condicions hauria arribat, tot just, a arcalde de barri. A Espanya, la terra de les calamitats, pogué, escalar el ministeri. Misteri de la política. *Cosas de este país*, que deia en Larra, quan volia explicar els contrasentits y las inverosimilituts que presideixen el nostre destí.

En Villanueva sigué, en vida, un impulsiu, un estripat-quiénts, capas de comprometre la més sòlida situació. Ab les seves sortides de to, ab les seves amenasses y el seu vocabulari pirxesc, agrava el plet entre'ls carrilaires y les companyies. Quan més precisa's feia la diplomacia, quan més correcte y més sensat ere'l comportament dels obrers, més irada y insolent era la seva paraula, impropia del qui, pera fer sentir la seva veu al país, s'embutzaca anyalment la friolera de 30.000 pessetes.

Ja en el període agònic, feu suar an en Canalejas sang y aigua. No obria el ministre la boca pera dir una paraula, que no li estirés el President els faldons de la casaca.

«Explosadors de vagues!»—cridava, com un condemnat, dirigintse a les oposicions.

«Granujas!»—els deia a l'endemà, ab els llavis plens de bromera.

El consumí la bilis. Per fi, ab els punys closos, reflectants en la mirada tot l'odi que pera'ls obrers y els diputats de la Conjunció sentia, entregà el pobre Villanueva la seva ànima al diable, ab gran satisfacció d'en Canalejas, que assegurà haverse lliurat d'un gros perill.

Ja es sabut que no té en Canalejas una satisfacció la més petita, que no ocasioni un disgust a un tercer.

Ab la mort d'en Villanueva, s'ha lliurat, el President, d'una càrrega molesta y feixuga.

Ha posat, en cambi, en un compromís als dimonis de l'Infern, que no saben què fer ab el cos del rencuniós y estrambotíic ministre.

Ofereixen donarlo pel preu que'ls costa.

PEPIS

Ja està escrit

HAIA ja algun temps que no havia vist an en Bonifaci, quan vaig trobarlo a la Diagonal. Acabava—segons va dirme—d'entrestir un remendo en no sé quina casa de la part de Gracia.

En Bonifaci es un bell xicot. Li escau el nom a meravella, y pots se degui an això el que, inclòs deixant de freqüentarnos, haguem conservat sempre una bona amistat.

Al veure'm, deixà a terra el cabas de les eines.

«¿Com te va?»—vaig preguntar-li.

«Ja ho pots veure—me respongué.—Passant y adorant, que diu la gent.

«¿Treballes forsa?»

«Més de lo que'l guany consent—obgectà, posant en l'afirmació un deix de suprema bondat.—¿Y tu?»—me preguntà.—¿Què es de la teva vida? Ab prou feines si't veig mai...

«No t'extranyi.

«¿Te passa quelcom d'extraordinari o desagradable?»

«Volto poc de dies.

«¿Persisteixes, encara, en la taleia de la ploma?»

«¿Què vols que fassi?»
«Te dona, al menys, pera viure?»
«Me priva el morir de fam.»
«Déu n'hi dó.»
«Això penso, cada cop que m'aturo a considerar la meua sort.»

«No sabs quant celebros h'aver trobat.»
«També jo sento goig en saludarte.»

«Precisament fa pocs dies que pensava en tu.»
«Lo qual vol dir que no m'oblides.»

«Volia ferte un encarreg, que't donaré ara mateix, si m'ho permets.»

«Me tens a la teva disposició.»
«Gracies.»

«¿Se tracta?»
«De que tota vegada que tens lletra y't posen en els papers lo que l'empesques, fassis un escrit en el sentit que jo't diré. No riguis.»

«¿Vols callar?»
«També, encara que'l dirho no m'escaigui, també de quan en quan se m'acut alguna pensada, que oblidat tot seguit, davant la dificultat d'expressarla y ferla entendre als demés.»

«Ho crec millor que ho dius. ¿Y has pensat?»
«Ja sabs, que tenim al damunt el dia de Tots Sants.»

«No ho oblidó.»
«No deus ignorar, tampoc, que entre'ls uns y els altres topeu els obrers ab mil dificultats pera viure... Tot s'apuja, tot costa avui un sentit... Els jornals es lo unic que cada dia baixa. Escasseja la feina per moments...»

«No parlis més. Mils de vegades m'he queixat en public de lo mateix que ara tu't queixes.»

«Corrent; aixís compendras millor lo que vaig a dirte. Doncs, voldria que fassis un escrit, demanant al Govern que fassi, de la diada dels Morts, la festa nacional; la festa major de tota l'Espanya, com si diguessim:—

«Gran sorpresa de la meua part. Una pausa, després de la qual vaig atrevirme a dir:

«¿Parles pels ministres? ¿Es, lo que dius, una indirecta pera'ls homes que governen?»

«¿Els ministres?... ¿Què n'hem de fer, nosaltres, dels ministres? Parlo per mi; pels obrers com jo.»

«¿Els obrers com tu? ¿Y quina ventatja veus en lo que demanes?»

«La de tenir una festa que'ns escaigui, entre tantes sense solta. La de suplir dignament el riell y magnific primer de Maig, que de cada any més es un escarni. ¿Els que vivim de la suor del nostre front, no estem convertits en calaveres? Doncs, ¿quin dia millor, pera fer festa, que'l dia dels difunts?»

«Una altra pausa. Ell mateix, després d'una estona:

«¿Què hi dius?»
«Que no'm sembla mal l'idea.»

«¿Paras l'escrit?»
«Tan aviat com arribi a casa.»

«¿Aprofitarà?»
«Te diria que sí, si hi hagués a Espanya un xic de lògica. De tots modos res perdré en probarho.»

«A reveure, doncs.»
«Salut, y vinam a trobar sovint.»

«Novament se carregà, en Bonifaci, el cabas de les eines al coll. A tota pressa, pera guanyar l'estona perduda, sens dubte, enfilà el xicot la rambla de Catalunya, avall.»

«Si serveix o no lo que pensà, no ho sé. De lo que estic més que segur, es de que'm donà, la seva iniciativa, materia pera engiponar un article. Cosa que, al cap-d'avall, es sempre d'agrair.»

BLET

VUI fa vuit dies hi hagué conferencia pública al casinet radical del carrer del Vidre.

El conferencier era don Ubaldo Romero Quiñones.

Y un dels de la colla d'en Domènech ho deia, el dia abans, equivocant les inicials dels *apellidos*.

«Que tingui compte ab lo que diu, aquest *Riñones*...» o sinó, me sembla que'ns els farem *salteados*.

Un que s'enfada ab don Josep.

«Ha sollicitat del president del Congrés que se'l borri de la llista de diputats canalejistes el comte de Maza.»

«¿Renoi, quin genit!»

El comte de Maza, tant mateix, ho ha fet una mica *maza* fort...

«¿Qui els feia cridar el mal temps?»

A Fontanella (Italia) un llamp va matar, fa pocs dies, a dos sagristans que tocaven mal temps, en el campanar de la parroquia.

No se'ns acut més que un petit comentari: Nostre Senyor també sab fer miracles a l'inversa.

Els flamants reformistes tracten de constituir un centre a la Barceloneta.

Ben fet.

Aquella barriada es l'indicada pera un partit que comensa.

Pera agafar bon peix no hi ha com anar ab els pescadors.

En el nostre Municipi han quedat 150 dictaments sobre la taula. Si's tractés d'una ploma estilografica o d'una credencial pera l'amic d'un regidor, ja serien a la butxaca d'alguí.

En un diari local llegim que fa dos anys va esser nomenat empleat de l'Ajuntament un subjecte que'n fa catorzé que viu recluít en un manicomi.

L'aludit diari afegeix que'l senyor Muntanola's proposa averiguar qui deu haver cobrat les mesades y els nom d'aquell empleat.

Ja té feina pera estona.

Es probable que, quan hagi averiguat tot això, el boig ja tingui seny y el senyor Muntanola hagi perdut el seu.

Serà un senzill cambi de plasses.

R. I. P.

En Francesc Berenguer, aquell home de tracte simpatic, que havia sigut regidor y arcalde interí en temps dels cacics, ha mort; encara jove.

La seva estatura extraordinaria, la seva llargaria de quaresma, l'havien fet popular.

El minuscul regidor Marcilla ja ho deia, l'últim dia de sessió:

«¿Els grans homes se'n van y els petits se queden!»

Y, ab el somris que se li dibuixava als llavis, demostrava que'n tenia una grossa alegria.

Les missions de les parroquies graciencques han sigut una delicia pera'ls feligresos de la barriada.

A Sant Josep feien drama y pessa.

Primerament s'enfilava a la trona un predicador terrorífic (*gran guignol*), que feia plorar a les pedres, y desseguida hi pujava un altre a fer broma (*vaudeville* pur), que feia esqueixar de riure als devots ab xistes y exemples picarescos.

«Es clar que'ls teatres se'n ressenten d'aquets espectaculars!»

Unicament poden competir els *cines*, perquè en ells també hi regna l'obscurantisme, protector de tota classe de malifetes y de tota mena de *grapeyos*.

Ha sigut nomenat president honorari del requeté jaumista de Barcelona el senyor Llanza.

Ficsins'hi bé: Llanza.

La cosa no pot extranyar a ningú, doncs.

«Ja tothom sabia que'ls del requeté eren gent de *armas tomar!*...»

Pera'l dia 2 de Desembre proxim se prepara, a Roma, una gran solemnitat, ab motiu de col·locar, el Sant Pare, els capells als nous cardenals.

Una de les cerimonies que acompanyaran a l'acte, segons tradició, es bastant curiosa: Pio X tancarà y obrirà la boca als cardenals.

«Significat d'aqueixa extranya operació?»

Tancarlos la boca vol dir que ell ja's basta y sobra pera dir tonteries; obrilsela vol dir que ha arribat l'hora de mossegar.

Els *Jóvenes radicales* de la «Casa del Poble» han reiterat per mil·lèsima volta la seva adheisió an en Lerroux.

Es realment eterna flaqueza humana, aqueixa debilitat de les nostres joventuts polítiques.

Hi ha gent que's passa la vida reiterantse al quefe. Y quefes que's passen la vida menjant anyell.

Perquè això dels anyells es com les flaquezes humanes...

Tampoc s'acabarà mai.

Quatre taups de la «Defensa Social» varen armar, diumenge passat, una gran xerinola al Tibidabo.

Entre altres atraccions, dedicades al Papa Constantí, inauguraren una gran creu il·luminada elèctricament.

«¿Saben de quantes bombetes constava?»—ens deia una beata que va esserhi.—«De dos mil cinc-centes!»

Efectivament, al Tibidabo potser no s'hi havien vist mai tants llums plegats.

Devegades, la premsa, inserta unes noves ben sensacionals:

«Vegin, aquesta, si no es de punta: «El diputat Fournier acabà d'arribar d'Egipte.» Devia anarhi a estiuajar, a Egipte, el senyor Fournier.»

Sia com vulga... deir esser que l'idea d'Egipte'm recorda les piràmides, que aqueixa nova m'ha semblat *piramidat*.

Dos amics de treball parlen del progrés: feminista de les sufragetes.

Un d'ells diu:

«No tardarem pas gaire a veure com les dones cobren els jornals de l'home.»

«Oh, això ja passà ara—respon l'altre.—Jo cada dissabte, quan cobro, acostumo a entregar el jornal a la dona.»

Una senyora es acusada davant del tribunal. El president:

«Ha tingut mai res que veure ab la Justícia, vostè?»

«Sí, senyor. Una vegada vaig estar a punt de casarme ab un magistrat.»

Entre marit y molla:

«¿Com es, Joanet, que quan canto surts tot seguit al balcó?»

«¿Que no t'agrada sentirme?»

«No, no es això. Ho faig perquè'ls veïns no's creguin que sóc un marit que pega a la dona.»

Una senyora es acusada davant del tribunal. El president:

«Ha tingut mai res que veure ab la Justícia, vostè?»

«Sí, senyor. Una vegada vaig estar a punt de casarme ab un magistrat.»

Entre marit y molla:

«¿Com es, Joanet, que quan canto surts tot seguit al balcó?»

«¿Que no t'agrada sentirme?»

«No, no es això. Ho faig perquè'ls veïns no's creguin que sóc un marit que pega a la dona.»

Cavallers: Tomás Ribas: L'epitafi m'ha semblat un si es no es pornografic. El monoleg m'ha semblat dolent en absolut.—Marruixeta: La conversa pot aprofitarse, una mica arregladeta. Lo demés no'm resulta prou espontani.—Noi de Vandellós: Potsar vagi a l'Almanac de LA CAMPANA.—J. P. y T.: Els epitafis tenen poca punta. Y, a part d'això, els versos no estan massa bé.—Joan Antich Puquí: Les solucions que envia són exactes, y per això'l felicitem. Els trenca-caps que envia entren en cartera, a dormir fins que la casualitat els fassi entrar en torn.—Enric Lapedra Fàbrega: Els geroglífics, no tenim inconvenient en aprofitarlos. La conversa no es conforme.—F. Pagés: A vostè li hem de dir tot lo contrari: la conversa va bé, y lo demés no *cuela*.—Pep Cistellé: Mirarem d'aprofitar lo que's pugui.—P. Queraltó Tolosa: Són excessivament innocents.—Ll. Barceló y Bou: Rebut, y moltes gracias.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.

¡¡ÉXITO!! Acaba de ponerse á la venta ¡¡ÉXITO!!

El Año en la Mano

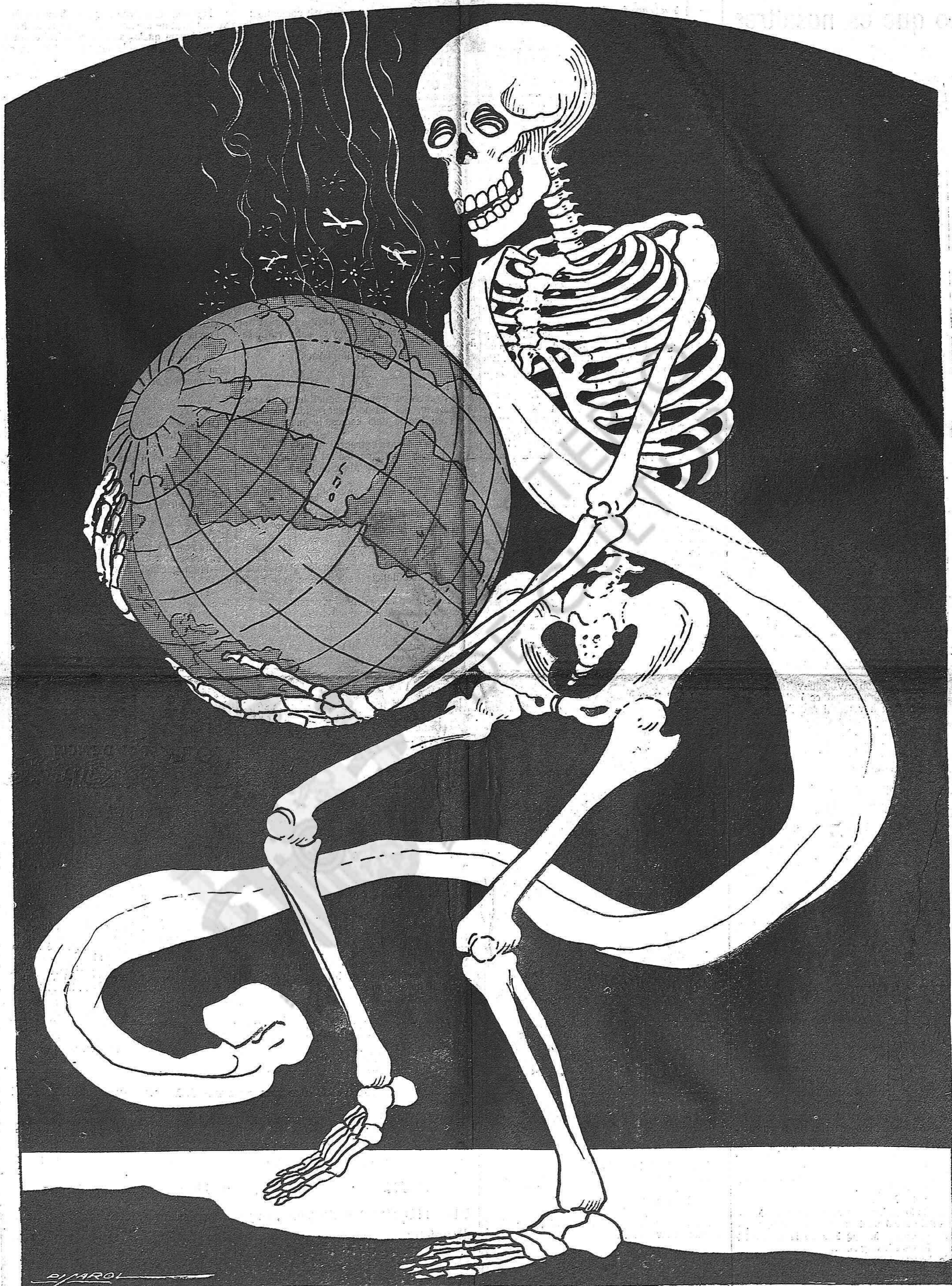
Almanaque-Enciclopedia popular de la vida práctica para 1913

EL AÑO EN LA MANO, es un libro indispensable á todos

EL AÑO EN LA MANO, regala á sus compradores un sinnúmero de objetos de gran valor, y una participación á un billete entero de la

LOTERÍA DE NAVIDAD

PRECIO: Ptas. 1'50 edición económica — Ptas. 2 edición de lujo

LA MORT DAVANT LA GUERRA

—¡Aquesta es la meva!... ¡Ara..., ara va bé!...